

OVERWEGING **JE BINNENSTE BUITEN**

DATUM **26 & 27 januari 2018**

VOORGANGER Corinne van Nistelrooij

EERSTE LEZING uit Jezus Sirach 27, 4-7

EVANGELIE Lucas 6, 39 – 45

OVERWEGING

In het evangelie van vandaag horen we een stuk van de Veldrede uit het Lucasevangelie. Lucas presenteert hier een verkorte versie van de Bergrede zoals we die uit het Mattheus-evangelie kennen. De Veldrede lijkt in grote lijnen op de Bergrede maar is op een aantal punten anders. Waar Mattheus Jezus hoog op een berg situeert, laat Lucas Jezus juist afdalen en laat hem spreken op een open vlakte. Dat is typisch Lucas, Jezus niet hoog verheven, maar tussen de mensen.

Op die vlakte zijn veel mensen verzameld. Vooral zieken, bezetenen, mensen gekweld door storende gedachtes. En hen houdt Jezus de gelijkenissen vandaag voor. Want zoals altijd draait de wereld door in al haar drift en bezetenheid. En dat is niet te vinden hoog in de stilte op een berg maar beneden in het dal. In al het roezige alledaagse gedruis, dáár moet het gebeuren. Daarmee komt de andere karakteristiek van Lucas naar voren; de leerlingen zijn mensen van de vlakte.

Alle hoorders, ook wij, worden uitgenodigd om te horen naar de rabbi uit Nazareth. We kunnen ons laten toespreken, we *worden* toegesproken. En wel op een bijzondere manier.

Uit de traditie over Jezus geeft Lucas ons hier vandaag allerlei losse wijsheden. Het doet me denken aan een spreukenboekje, zoals je dat tegenwoordig hebt. Een prachtig vormgegeven boekje vol met wijze uitspraken met voor elke dag een mooie oneliner;

“Een goede boom brengt geen slechte vruchten voort”

“Zie de balk in uw eigen oog”

“Waar het hart vol van is, loopt de mond van over”

Het zijn wijze zinnen, maar ze lijken net zo bont als de carnavalsvierders op straat vandaag.

Om het in de trant van Lucas te zeggen: we krijgen mooie vruchten voorgeschoteld maar we zien niet van welke boom ze komen. Want de context, het kader waarin we deze uitspraken moeten plaatsen wordt in het evangelie niet duidelijk. Behalve dan dat we kunnen zeggen: ja, het gaat over óns.

Het gaat over mens-zijn, het gaat over ons leerling zijn in het leven. Lucas wil ons handreikingen geven die we kunnen gebruiken als wij tastend en zoekend onze weg

willen gaan. Over het gaan van die weg is wel iets essentieels te zeggen. En daar begint het evangelie ook mee, met de vraag; “Kan de ene blinde de ander blinde leiden?”. Dat wij zelf die blinden zijn spreekt haast vanzelf. Maar wát is nu datgene waar we blind voor zijn? Wat is die balk in het eigen oog waardoor je niets ziet? Zijn het onze overtuigingen die ons beperken? Is het ons schamele zelfbeeld? Ons ad hoc denken? Leggen we het accent te veel op fouten van de ander? Zeg het maar.

Deze manier van jezelf afvragen waar je blind voor bent is best moeilijk en eigenlijk ook weinig constructief. We zijn er immers blind voor, we zijn onze gebreken vaak niet bewust!

Ondanks dat we er misschien zelfs wel herhaaldelijk op gewezen zijn, zien of begrijpen we niet waarom dingen niet goed gaan. Als we onszelf, en ook elkaar, op één aspect bekijken,

op zoek naar die ene splinter of balk, en focussen op die ene rotte appel, dan letten we op details en zijn we te weinig op zoek naar de achtergrond. Zien we te weinig de mens in zijn of haar geheel. Zien we wel de vruchten maar niet de boom.

Jezus Sirach wijst ons in de eerste lezing ook op de boom. Dwz: op het grotere geheel. Hij betoogt dat ons spreken iets zegt over wie we ten diepste zijn. Dat onze woorden iets zeggen over onze gezindheid, over ons binnenste. Onze schatkamer, zou Lucas zeggen.

Opvallend in deze teksten is dat God hier helemaal niet genoemd wordt. We zitten midden in het christelijke hart van het evangelie van Lucas en er wordt niet verwezen naar God. Geen theologisch verhaal, geen uiterlijke leer over wat je geloven moet of wat God kan betekenen. Maar eerder lijkt het of Lucas en Jezus Sirach rechtstreeks tot óns spreken; tot ons individuele geweten, ons persoonlijke mens-zijn. Blijkbaar zijn wij zelf in het geding. Het gaat niet om God, het gaat om ons!

Het gaat om ons eigen innerlijk. Het gaat over hoe we willen leven, hoe we ten diepste mens willen zijn. Hoe we als partner willen zijn, als vader of moeder, als collega, als medebroeder. Het gaat over hoe we zijn in ál onze relaties. Hoe we zijn ten opzichte van al onze medemensen. Jezus spreekt ons aan op onze sociale contacten en op de invulling daarvan.

Kortom; we zouden ons vandaag kunnen focussen op de splinters en de balken en de vruchten die de ene dag goed en de andere dag wat minder zijn. Maar kijk eens hoe Jezus onze medemensen noemt; hij heeft het over broeders en zusters. Zou dáárin, in die woorden, niet het hart van deze tekst te vinden zijn? Het kader om al die losse spreuken vorm te geven. Dat inzicht zou ons best wel eens helderziend kunnen maken. Te zien dat onze naaste, net als wij zelf, een mens is met kwaliteiten én beperkingen. Dat we als broeders en zusters een innerlijke houding ontwikkelen die weet heeft van het eigen en andermans onvermogen. God wordt dan wel in de lezingen vandaag niet bij name genoemd, maar ik geloof zeker dat als we ons die houding eigen maken, hij dan wél aanwezig is.

En dan tot slot nog iets.

Ergens bij het maken van deze preek bekwam mij het gevoel dat we de teksten van vandaag ook met humor mogen bezien. Zeker in dit carnavalsweekend, maar ook op andere dagen

is het goed om met lichtheid en een glimlach te kijken naar ons dagelijkse slapstickachtige gehannes in de omgang met elkaar. Twee blinden die elkaar willen helpen en dan in een kuil vallen! Met een bord voor je kop een splinter bij ander weg willen halen!

Laten we toch ook hartelijk om onszelf en ons gestuntel lachen. Dat betekent niet dat het niet om een serieuze kwestie zou gaan. Maar de humor er van inzien, helemaal als het om ons zelf gaat, kan ons helpen om op vrolijke, lichte wijze ons binnenste naar buiten te keren.